

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejeman velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravištvo in ekspeditelja v „Katol. Tiskarni“ Koptarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 45.

V Ljubljani, v petek 25. februarja 1898.

Letnik XXVI.

Slavnostna seja deželnega zbora kranjskega.

Danes se je na slovesen način vršila slavnostna seja deželnega zbora kranjskega. V tej seji je bila na dnevnem redu jedina točka predlog posl. dr. Papeža, Schwegelna in dr. Tavčarja, da dežela Kranjska po posebnem odposlanstvu deželnega zbora izrazi svoje čestitanje in izjavo neomejene vdanosti in hvaležnosti povodom 50letne cesarjeve vladarske slavnosti.

Predlog, ki so ga podpisali vsi člani deželnega zbora, se glasi:

Podpisani predlagajo, dež. zbor naj sklene:

Predsedstvo dež. zbora kranjskega in člani dež. odbora, ter trije člani, katere je voliti iz treh kurij dež. zbora, se odpošljejo kot deputacija na najvišji cesarski dvor in se jim naroča,

najpokornejše čestitati v imenu dež. zbora in vseh prebivalcev vojvodine kranjske Njegovemu ces. in kr. apostolskemu Veličanstvu, najmilostljivejšemu cesarju in vojvodi povodom izredne in srečne svečanosti preslavnega 50letnega vladarskega jubileja,

potrditi neomahljivo zvestobo in udanost, ki trdo in nerazdružno vežeti že stoletja deželo našo s presvetlo cesarsko rodovino,

in izraziti čustva neomejene ljubezni in udanosti, kakor neizmerne hvaležnosti, ki navdajejo vse prebivalstvo te dežele radi neizcrpne milosti in blagohotnosti presvetlega vladarja in gospodarja dežele,

ter pred najvišjim cesarskim prestolom izraziti presrčno željo našo, naj bi Božja previdnost nam ohranila še mnoga, mnoga leta preljubljenega cesarja in vladarja v blagor domovine, države in Njegovih zvestih narodov.

Deželni glavar Detela otvori sejo z nastopnim govorom:

Visoki deželni zbor! Stoletja so pretekla v večnem teku časa, ne da bi bili narodi širne Avstrije imeli slično priliko kakor letos, ko proslavljajo petdesetletnico vladanja Njegovega Veličanstva, in katerim se pridružujejo presvitlemu cesarju vedno zvesto vdaní prebivalci kranjske dežele.

Božja previdnost je ohranila dolgo dobo let presvetlega cesarja v blagor in srečo Avstrije, in nadjati se smemo, da se bo izpolnila najiskrenejša želja avstrijskih narodov, da Bog ohrani presvetlega cesarja do skrajne meje človeške starosti, v blagor cele Avstrije. (Živahni: Dobro-klici.)

Nadaljuje nemški: Današnja slovesna seja deželnega zbora vojvodine Kranjske ostane v njeni zgodovini velikega zgodovinskega, neminljivega pomena, ker bode pričala, da so sinovi kranjski brez razlike strank združeni v čustvih neomahljive zvestobe in ljubezni do prevzvišenega vladarja, katerega naj vsemogoci Bog ohrani, in blagoslavlja. Ta čustva izrazimo z nudušenimi klici: Slava presvetlemu cesarju! (Poslanci naidušeno zakličejo trikrat slava in hoch.)

Ko se je pričel predlog čitati, vstali so vsi poslanci, došli v slavnostnih oblekah, ter stavek za stavkom burno odobraval predlog in na koncu s slava klici na cesarja pritrdili soglasno predlogu, na kar je deželni glavar konstatoval, da je predlog soglasno vsprejet.

Baron Hein pa resnica.

»Kaj je resnica, naša človeška resnica?« tako modruje po pravici Nejaz Nemeigren. »Pravijo, da je nekoč malce zaspala. Tedaj sta ji podteknili tekmovalki, slabost in-zlobnost, svoji hčeri: zmoto in laž. Ko se je resnica predramila, se

je razveselila hčeric, nji tako podobnih, a skoro, toda prepozno, je spoznala, da to nista pristni njeni hčeri. Od tedaj se bije neprestana vojska med resnico in med zmoto in lažjo, in tega boja ne bo nikoli konec, ker zmota in laž se veljavita za resnico ter sta resnici tako podobni, da človeški rod, ki plačuje stroške te vojske, čisto ne ve, ali nam narekuje gola resnica ali razgaljena laž, kaj verjemimo!«

To modro modrovanje nam je prišlo na um, ko smo čuli o dogodkih, ki jih je bila priča zadnje dni naša deželna zbornica. Bila se je neprestana vojska med resnico in lažjo in razgaljena laž se je veljavila za resnico. Naš rod pa bo plačeval stroške.

Zakaj ker je v tej vojski bil tudi am cesarski namestnik — in veliko žaljenje bijelo, ko bi si le mislili, da cesarski namestnik na Kranjskem laže — zato bodo plemeniti možje sodili, da je lagal našega naroda zastopnik. In zares, tako je že sodil plemenit mož — grof Barbo. Na naši zemlji, v kateri je imenoval ta plemenit mož narodnega zastopnika kanonika Kalana — lažnika!

Naš zastopnik — lažnik? To je huda obsodba! Huda obsodba ne le za njega, ampak tudi tudi za naš narod!

Toda seveda! V tej vojski je bil tudi cesarski namestnik, in grof Barbo si ni mogel ni tiho, kamo li na glas misliti, da bi bil baron Hein lagal!

Kaj torej?

Težka stvar je, težka! Mi cenimo poslanca Kalana, mi imamo globoko spoštovanje do njega resnicoljubnosti. Nam ne more priti niti na um, da bi bil ta mož lagal, lagal, ko se je šlo za čast in avtoriteto vladnega zastopnika. Toda njemu nasproti je stal v tej vojski sam cesarski namestnik,

LISTEK.

Josip Juraj Strossmayer.

Životopis.

(Dalje.)

Kapelan.

Meseca julija leta 1836 je dovršil Strossmayer svoje bogoslovne študije v Pešti, vendar ni mogel biti takoj posvečen, ker ni imel potrebne kanonične starosti in je poleg tega bil bolehen. Kot vrlega klerika ga vzame tedaj tisto leto biskup Kuković s seboj na popotovanje, da nekoliko okreva in si od duševnega napora oddahne. Kuković je šel v Karlove Toplice, a Strossmayer je ostal na Dunaju pri frančiškanih in čakal na biskupa, da se z njim domov povrne. Popotovala sta na vozu in pot je trajala celih 14 dni. V bakonskem gozdu, v katerem je takrat hajdukoval glasoviti harambaša Šobri Janoš, in v neki kalvinski vasi pripetila se jima je nezgoda, katere se biskup Strossmayer še danes spominja.

Med tem je dosegel potrebno kanonično starost in si tudi na zdravju precej opomogel. Zato ga dne 12. februarja 1838 posveti biskup Kuković v subdijakona, dne 15. v dijakona, a dne

16. v mašnika. Mladega duhovnika pošlje na to biskup kot kapelana v Petrovaradin, kjer ostane do oktobra 1840.

V Petrovaradinu se je mladi Strossmayer vsled učenosti in svoje ljubeznjivosti vsem prikupil, tako da je spomin na Strossmayerja tam še dolgo in dolgo živel. Prve odlične osebe Petrovaradina in duhovniki, od njega mnogo starejši, so se poganjali za njegovo prijateljstvo. Septembra meseca leta 1840 nastane med Strossmayerjem in njegovim župnikom dr. Antonom Mihaličem nesporazumje in mladi Strossmayer poprosi za premeščenje. Vrh tega gre 7. oktobra sam v Djakovo in zvečer istega dne poprosi biskupa Kukovića, da ga premesti iz Petrovaradina, a najraje vidi; da ga pošlje na Dunaj, kjer hoče položiti doktorat iz teologije, česar ga je bil prosil že poprej.

Biskup Kuković — ki ga je poprej tako rad imel — sprejel ga je precej ostro, skoro osorno, in mu ukazal, naj se vrne v Petrovaradin. Strossmayer, ki je prenočil pri tedanjem djakovskem župniku Mihaljeviću, je bil jako vznemirjen ter je celo noč prebil v molitvi, in ko je drugo jutro odmaševal, zapisal je v svojem zapisniku v latinskem jeziku te-le besede:

»Vedno sem rad molil, zlasti pa nocojšnjo noč; in zato, če smem gledati v prihodnost, nameni me je Bog za velike reči.«

Ta stari listek nahaja se sedaj v akademiji na posebnem pergamentu prilepljen in raztolmačen od samega biskupa. In čudno! Komaj je Strossmayer dobro odmaševal, pride mu poziv, naj se takoj poda k biskupu. Dospévši v dvorano zapazi, kako mu Kuković gre nasproti in kako veselo obrača neko pismo. To je bil dopis, katerega je prinesla večerna pošta in v katerem cesarski dvorni župnik Feigerle naznanja, da je cesar Ferdinand dne 30. septembra istega leta vsprejel Strossmayerja v višji duhovniški zavod pri svetem Avguštinu na Dunaju.

Ko razvidi Strossmayer, za kaj se gre, in vspodbujen po nočni molitvi, položi Kukoviću roko na ramo in reče: »Vedite, Prevzvišeni, da sem jaz vaš naslednik.« Kuković se na to razjezi, stopi za korak nazaj in reče: »Ah, kako predrzen mlad človek!«

In vendar, kako lepo se je pozneje to uresničilo in kako je Kuković sam pomagal in odločno zahteval, da naj Strossmayer postane škof!

(Dalje sledi.)

in kdo bi se upal trditi, da je baron Hein — lažnik?

Vemo, da je baron Hein liberalec. Znano nam je, kako se je »Slovenski Gospodar« opetovano čudil, da mi na Kranjskem tako ljubimo barona Heina. Ni nam tudi ne zakrito, da pa baron Hein ne ljubi Slovencev in posebno še ne katoliško-narodne stranke. Toda ko bi liberalec, naš zopernik, tudi mogel lagati, pomisliti nam je, da je baron Hein ne le liberalec, ampak tudi — cesarski namestnik!

Kje je torej resnica, a kje laž?

Težko je soditi o tako kočljivi stvari. Morda bi morali bridko obžalovati, da smo tako na glas mislili, kakor bi dejal grof Barbo. Prepustimo sodbo narodu.

Povejmo, kaj je bilo, in narod naj sodi!

Prva stvar: Poslanec Kalan je v ponedeljek obžaloval, da je vlada prepovedala nedolžno igro »Nemški ne znajo!« in dejal: »... obžalujem to zlasti, ker je odlok ravno tisto provzročil, kar je hotel preprečiti, namreč razburjenost, in da se poslužim tega izraza — politične demonstracije.« Vlada je namreč dejala, da se je bati v društvu »Zveza«, ko bi se igrala ta igra, političnih demonstracij, in zato je igro prepovedala. Kanonik Kalan je torej dejal, da je marveč prepoved vzbudila v društvu razburjenost, ali, kakor se izraža odlok, »politične demonstracije«.

Baron Hein je na to odgovoril: »On (Kalan) je rekel, ne vem, ali je res, ali ne, pa on je rekel, da je vzrok onih demonstracij, ki so se prigodile v »Zvezdi«, bila prepoved.«

Poslanec Kalan: »Tega nisem rekel,« namreč da je bila prepoved kriva demonstracij v »Zvezdi«.

Baron Hein: »Vi ste to rekli.«

Poslanec Kalan: »Ni res!«

Baron Hein: »Vi ste to rekli, in to meni kaže tudi, kaj je bil provzročitelj tiste demonstracije, in to je ona stranka, katere voditelj je gospod poslanec kanonik Kalan.« Potem je izgovoril še več besed, o katerih pozneje.

Včeraj, to je v četrtek, je klub katoliške narodne stranke zahteval, da se o vsej stvari prebere javno in oglasno stenografski zapisnik. In stenogram je pričal, da kanonik Kalan besede »v Zvezdi« nikdar ni izrekel. In vendar je zašla v uradni list in celo v »Correspondenz-Bureau«.

Baron Hein je izjavil, da njegove besede niso bile naperjene proti katoliško-narodni stranki in da obžaluje, da so se napačno tolmačile. Na nedeljske demonstracije pa je mislil zato, ker mu kaj drugega ni bilo znano in ker mu je župan Hribar med demonstracijami naznanil, da bi demonstracije koj prenehale, ako se prekliče prepoved igre.

Poslanec Hribar se je pa vzdignil ter konstatoval, da to ni res, da med demonstracijami ni sporočil deželnemu predsedniku, naj prepoved prekliče in da bo potem konec demonstracij, ampak da mu je že v nedeljo naznanil, da smatra prepoved za skrajno ponesrečeno, in mu svetoval, ako še ni ekspedirana, naj se ne ekspedira.

To je eno — in narod naj sodi! Grof Barbo je v ponedeljek kanonika Kalana zato imenoval lažnikom, narod pa naj sodi, kdo je lažnik!

Druga stvar: V ponedeljek je baron Hein v svojem govoru žalil poslanca Kalana, češ da ni vreden, ali da njegov govor ni vreden, da bi zaradi njega izgubil še več besedij. Posl. Kalan je odgovoril, da poslanci niso voljeni, da bi jih vladni zastopniki samopašno inzultirali. Deželni glavar Detela je grajal, da je posl. Kalan rabil nedostojne izraze. Posl. Kalan: Obrnite se na ono stran! Deželni glavar: Gosp. deželni predsednik ni rekel nič nedostojnega. Poslanec Kalan: Rekel je, da nisem vreden, da bi mi odgovarjal. To je žaljenje!

Katoliško-narodni klub je zahteval v četrtek pojasnila. Posl. dr. Papež je izjavil v imenu kluba kat. narodne stranke, da je vladni zastopnik žalil posl. Kalana, ko je rekel, da posl. Kalan ni vreden, da bi mu odgovarjal.

Baron Hein je zopet obžaloval, da se je stvar tako tolmačila, ter glede osebne žalitve posl. Kalana trdil, da je zadnji stavek tako govoril, da ni bilo nobene osebne žalitve. Rekel je, pravi, da govor poslanca Kalana ni več vreden.

Zapisnikar je prečital govor po stenogramu in v stenogramu je bilo zapisano: »Več besed jaz mislim, da gospod Kalan ni vreden.«

To so dejstva — in narod naj sodi, kje je resnica, a kje laž!

Zato, ker je kan. Kalan to trdil, kar trdi stenogram, pisan v pričo barona Heina po njega vse paznosti vrednih besedah, zato ga je, našega zastopnika, na naši rodni zemlji grof Barbo imenoval lažnika.

Obžalujemo, da zbornica ni sodila, komu gre več vere, ali uradnemu stenografskemu zapisniku in pričam, ali pa spominu tistega, ki mu ni več ljubo, kar je govorila iz njega strast in sovraštvo. Nam se to zdi demoralizacija!

Baronu Heinu vsa čast, ki mu gre, a s troški narodne časti in v svojo sramoto ne bi smeli pokrивati drugih golote!

Deželni zbor kranjski.

XIII. seja dne 24. febr.

Ob 1/2 11. uri deželni glavar Oton Detela otvori sejo; vlado zastopa dež. predsednik ekselencia baron Hein.

Ko je bil prečitana zapisnik zadnje seje, prečitata posl. dr. Papež kot načelnik kluba katol. narodne stranke in posl. Povše kot predsednik katol. polit. društva in osrednjega odbora katol. narodne stranke izjavi, kateri smo že včeraj objavili.

Zapisnikar nato prečita dotični odstavek iz stenografskega zapisnika.

Vodopravni zakon.

V imenu upravnega odseka poroča poslanec dr. Tavčar o prošnji več obrtnikov sodnega okraja tržiškega, da bi se dopolnil § 17. dež. vodopravnega zakona z dne 15. maja 1872 l., ter predlaga:

Deželni zbor prizna živo potrebo, da se ekspropriacija dovoli tudi pri električnih napravah, katere goni voda, ter odstopa peticijo deželnemu odboru z naročilom, da zadevo presodi in v bodočem zasedanju stavi primerne nasvete. — Obvelja.

Agrarne razmere.

Pri tej točki je bila daljša razprava gledé agrarskih operacij. Razprave so se udeležili poslanci Božič, Hribar, Lenkh, Povše, deželni predsednik in poročevalec Lenarčič.

Vsprejeta je bila resolucija posl. Božiča, ki se glasi:

Gledé nadrobnih razdelb skupnih ekvivalentnih gozdov na Notranjskem naj c. kr. deželna komisija za agrarske operacije povsod jednako merno postopa, ter da ondot, koder je to iz gozdnogospodarskih ozirov potrebno, dotična dovoljenja za nadrobne razdelbe izdaje in da se zemljemersko osebje za agrarske operacije v okviru kredita primerno pomnoži in pri tem na prosilce ozira, ki so slovenskega jezika zmožni.«

Dalje je bila vsprejeta nastopna resolucija posl. Kalana:

Visoka vlada se pozivlje, da z ozirom na veliko pravno in gospodarsko-zgodovinsko važnost starih katastralnih listin — map, parcelnih zapisnikov, indikacijskih tabel — vse potrebno ukrene: 1. da se te listine ohranijo in 2. da se spravijo na splošno dostopnem kraju ali v licejalni knjižnici, ali pa v deželnem muzeju.

Razne podpore.

V imenu finančnega odseka poročata posl. Murnik in dr. Papež o raznih prošnjah za podpore. Podpornemu društvu slušateljev na visoki šoli za zemljedelstvo na Dunaju se dovoli 30 gl. Prošnja občine Slavine za posojilo za šolske namene se s priporočilom izroči deželnemu odboru.

Posl. Zelen toplo priporoča to prošnjo ter izrazi željo, naj bi se hitro rešila.

Dalje se deželnemu odboru v primerno rešitev odstopijo prošnje I. Adamiča v Ponikvah za podporo pri očiščevanju požiralnikov na Rašici; občine Črnomelj za deželni prispevek za vodovod; posestnikov vasi Pšenična Polica v občini Cerklje, iz Kala, Štrekljevca in Amote za vodovoda; istotako prošnja vasi Gor. Oskoršnice.

Prošnja občine Št. Jurje pri Šmariju se izroči dež. odboru s priporočilom, naj bi glede

uravnave tamošnjih vodá pričel priprave. Poslanec Košak to prošnjo toplo priporoča z ozirom na sklep l. 1895. Te vode delajo vedno večjo škodo in zadnji čas je, da se potoki uravnajo, kedar se bode uravnava tudi potok Veliki Breg.

Prošnja županstva v Slavini za vodovod, katero toplo priporoča posl. Zelen, se izroči s priporočilom deželnemu odboru v rešitev; istotako prošnja županstva v Vrabčah za vodnjak v vasi Selo.

Prošnja županstva na Raki za vodovod se izroči dež. odboru z naročilom, da že v prihodnji proračun vstavi potrebno svoto za ta vodovod. Prošnja podpira posl. Pfeifer rekoč: Že dne 18. jan. 1896. je dež. zbor spoznal potrebno, da se preskrbi Raka s pitno vodo, ter privolil za napravo vodovoda na Raki 30% prispevek v pokritje dotičnih na 4586 gl. proračunanih stroškov, toraj znesek je 1375 gl. 80 kr. iz dež. sredstev pod tem pogojem, da dež. odbor predloženi načrt vodovodne naprave spozna za primerne. Ta načrt pa ni ugajal dež. odboru — kakor je to naglašal g. poročevalec, treba je bilo toraj skrbeti za drugi načrt, ki pa še ni izdelan. Stroški naprave tega vodovoda po novem načrtu so od dež. inženirja zračunani na 14.600 gl. s pristavkom, da se novi načrt izdela v kratkem. Ker je za l. 1898 določena svota dež. prispevka za napravo vodovoda žalibog že porabljena za druge vodovode, tako da za letos ni mogoče dobiti dež. prispevka za raški vodovod, izrečem željo in prošnjo, da se l. 1899 omogoči dež. prispevek, ker je do tje lahko izdelan novi načrt.

Prošnja podpira poslanec Lenkh; dežel. odbornik Povše pojasni, zakaj se delo ni že pričelo.

Prošnja županstva v Idriji za vodovod se izroči dež. odboru v rešitev.

Prošnja vasi Vel. Osilnik pri Turjaku za vodnjak se izroči dež. odboru z naročilom, da dovoli primerno podporo. To prošnjo priporočata posl. Višnikar in Pakiž.

Posl. dr. Papež, ki je poročal o gorenjih prošnjah za napravo vodovodov in vodnjakov, poroča tudi o vodnjakih v Ambrusu in okolici. Zbornica sklene, da se že letos naredi jeden vodnjak v Ambrusu za poskušnjo in se potem prihodnje leto nadaljuje z vodnjaki v Suhi Krajini.

Razne stvari.

Vsprejet je bil načrt zakona o preložitvi in razširjavi dež. ceste Radna-Mokronog-Vel. Loka med km. 17-500 in Mokronogom.

Posl. Modic poroča o prošnji občine Hrenovice-Gorice za izločitev iz senožeškega okraja ter združitve s postojinskim ter predlaga: Prošnja se izroči deželnemu odboru z naročilom, da to vprašanje prouči, v slučaju potrebe v to svrhu odpošlje člana dež. odbora ali dež. uradnika, da se osebno o vsem prepriča in da v prih. zasedanju o tem poroča.

Poslanec Jelovšek poroča o prošnji županstva Studenec in nekaterih posestnikov, da bi se okrajna cesta, ki pelje od Studenca do Kožuha, uvrstila mej deželne ceste. Poročevalec prizna potrebo te uvrstitve in jo toplo priporoča; vendar deželni zbor ni mogel končno o tem sklepati, ker je manjkalo mnenje cestnega odbora. Obvelja predlog, da se prošnja izroči deželnemu odboru, da poizve mnenje cestnega odbora in deželnega stavbenega urada in o tem poroča v prihodnjem zasedanju.

Konečno poroča poslanec Modic o prošnji županstva v Dol. Logatcu in v Rovtah, da se ne zgradi cesta z Rakeka v Dol. Logatec. Obvelja predlog, da se ta prošnja izroči deželnemu odboru v rešitev.

Konec seje ob 3. uri popoldne.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. februarja.

Deželni zbori zaključijo v najkrajšem času svoje sedanje zasedanje in celó nižjeavstrijski deželni zbor, o katerem se je vedno trdilo, da bo zboroval najdalje časa, dovrši svoje delo najbrže že 2. marca. Precejšnji del deželnih zborov je že nastopil počitnice in mej temi so tudi trije večji, namreč gorenjeavstrijski, ki je včeraj zaključil sejo, moravski in gališki. Večina sedaj še zborujočih deželnih zastopov se peča z deželnim pro-

računom in nekaterimi manjšimi zadevami. Češki deželni zbor bo poleg tega razpravljaj še o adresi, ako se je namreč včeraj popoldne doseglo potrebno sporazumljenje. Tudi v kranjskem deželnem zboru je ta zadeva še nerešena in je današnja slavnostna seja najbrže pokopala vsako misel na kako rešitev adresnega vprašanja. Še bolj kočljiva, kakor adresno vprašanje, pa je volilna preosnova za deželni zbor. Le prav malo je deželnih zborov, ki so se v tem zasedanju pečali s tem vprašanjem, še manje pa število onih, ki so to zadevo rešili povoljno in v smislu opravičenih zahtev deželanov. Razun nižjeavstrijskega deželnega zbora, ki je v tej zadevi še nekako najbolj pravično postopal, se je malokateri deželni zastop dotaknil te bodeče rože in še to tako rahlo, da se jej ni zgodilo prav nič žalega. Največ, kar se je v tem oziru sklenilo, je uvedba direktnih in sem ter tje tudi tajnih volitev ter morda konečno še neznatna pomnožitev mandatov v tej ali oni obstoječi deželnozborni skupini. Delovanje deželnih zborov v tem oziru pač ni vredno nobene posebne pohvale.

Organizacija poljskega kluba. Poljski klub gališkega deželnega zbora, kateremu pripadajo sicer vsi poljski deželni poslanci, kateremu pa je dosedaj vendar le manjkalo posebne tesne organizacije, se je sešel na povabilo načelnika poslanca Jaworskega k posebni seji ter pri tej seji vsprejel nastopno resolucijo: V vsaki zadevi, ki je večje važnosti v narodnem oziru, posebno pa v vsakem jezikovnem vprašanju, je takoj sklicati poljski klub, ako se namerava vložiti kak predlog glede takih vprašanj; deželni odbor v takih slučajih ne more sklepati, dokler mu ni znan odlok poljskega kluba, posebno pa deželni odbor ne more v tem oziru pričeti nikakih pogajanj s poslanci rusinske narodnosti, dokler ga ni v to pooblastil poljski klub; v vseh takih slučajih sme načelnik poljskega kluba sklicati sejo, ne da bi mu bilo treba čakati na poziv klubovih članov. — V jednom oziru je torej ta določba na svojem mestu, ker krepi organizacijo poljskega kluba. Toda iz posamnih odstavkov je razvidno, da jo preveva nekako sovraštvo napram rusinskemu narodu in njegovim zastopnikom, katerim se s tem odvzame vsaka priložnost, delovati v dež. zboru v korist svojega naroda, in se bodo smele obravnavati le stvari, ki jih bo odobril poljski klub. Proti temu bodo gotovo nastopili zastopniki tlačenega in skoro brezpravnega rusinskega naroda v deželnem in ako bo potrebno tudi v državnem zboru. Vsakemu narodu se mora pa res privoliti toliko prostosti, da sme slobodno vsikdar in povsod zagovarjati svoje težnje.

Obsojenj Zola nastopi, kakor poročajo njemu prijazni listi, takoj svojo kazen, ki je — mimogredé bodi omenjeno, — najvišja, kar jih določa dotični francoski zakon. Tiskovni zakon iz l. 1881, ki se je vporabil proti Zoli, namreč določa zapor od osmih dnij do jednega leta in denarno kazen od 100—3000 frankov ali jedno obeh kaznij. Zapor nastopi Zola baje vsled tega takoj, ker ne mara še nadalje razburjati javnega mnenja in da lažje v miru dovrši že započeti roman o dogodkih zadnjih dnij. Tlači ga neki le jedna skrb, ali mu bo v ječi na razpolago nizek pripraven stol, na katerem bo lahko pisal novi umotvor. Nov dokaz, s kakimi bedastimi malenkostmi se sedaj na dolgo in široko peča židovska klika. Obsodba »prvega« literata je umevno kar največ razburila vso židovsko socialistično kliko. »Z obsodbo ni prizadet Zola«, piše »Radical«, »temveč le resnica sama. Porotniki so podlegli terorizmu vlade in po »umazanem« časopisju zapeljanega moba.« »Generalni štab je zmagal«, trdi »Petit Republique«, »zveza sablje s kropilnikom obhaja zmagoslavje.« Druga glasila te vrste se nadjajo, da se sedaj povrne mir in bode vlada sedaj razumela, kako prepričati verske, civilizacije »nevredne« boje. Trezno sodeče prebivalstvo in pa še ne do cela podkupljeno in ne z židovskim denarjem vzdrževano časopisje pa sodi vse drugače o tej rešitvi Zolinega vprašanja in dokazuje, da je ravno s tem znova potrjena obsodba žida Dreyfusa, ki je tako izpadla, kakor jo je pričakoval narod že tekom razprave, pri kateri Zola ni navedel nobenega dokaza za svoja razžaljiva in sramotilna sumničenja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 25. februarja.

(Novolmenovani knezoškof) mil. gosp. dr. Anton Jeglič je sinoči došel v Ljubljano ter prenočil pri prevz. knezonadškofu in se danes z brzovlakom odpeljal na Dunaj h kanoničnemu procesu. Stolni kapitelj se je novemu vladiki poklonil pod vodstvom mil. stolnega prošta, kateri je svojega novega knezoškofa pozdravil ter mu izrazil udanost in pokorščino. Nato je izjavil novolmenovani knezoškof, da ni niti pričakoval, da mu bo katerikrat zapustiti Sarajevo, da pa hoče, ker je tako Božja volja, svoje moči posvetiti v blagor mu izročene školije in se zanaša na vsestransko podporo stolnega kapiteljna in č. duhovščine.

(Afera posl. Kalan Barbo.) Začetkom redne seje deželni glavar Detela po prečitanju zapisnika izjavi, da so se glede afere posl. Kalan Barbo v to dotični gospodje že danes pred sejo posvetovali, a je ne še dovršili, zagotavlja pa, da se bo ta zadeva gotovo pred sklepom zasedanja konečno rešila. Na to je izjavil posl. Kalan: Jaz sem hotel danes govoriti pri verifikaciji zapisnika ter označiti svoje stališče nasproti izjavi posl. grofa Barbo v zadnji seji, ki je bila za-me še bolj žaljiva nego njegovi vmesni kliki, zlasti še zato, ker jo je spregovoril posl. Barbo deloma tudi v imenu svojih somišljenikov. — Ker pa je deželni glavar izjavil, da so se v to določeni gg. poslanci (Detela, Murnik, dr. Papež in dr. Schaffer) s to zadevo že danes bavili, a je še ne dovršili, zato izjavljam, da se danes ne poslužim svoje pravice govoriti pri verifikaciji zapisnika današnje seje, da si pa pridržim pravico pri verifikaciji zapisnika prihodnje seje o tem označiti svoje stališče, ako se za mojo osebo ta zadeva častno ne reši.

(Deželni zbor kranjski) ima prihodnjo sejo jutri popoldne ob 4. uri in zadnja seja je pa v ponedeljek dopoldne.

(Za vzajemno delo.) Danes smo prejeli od g. župana občine Šmihel-Stopiče nastopno brzojavko: »Občinski odbor velike občine Šmihel-Stopiče je soglasno izrazil iskreno veselje vsled dognane sprave obeh slovenskih strank. Bodi ta sprava zarija jasnejše bodočnosti slovenskega naroda!«

(Ob priliki petdesetletnice cesarjevega vladanja) se razdeli, kakor poroča neki ogerski vladni list, pet milijonov bronastih kolajn mej častnike in moštvo aktivne armade. Poleg teh prejmo ta spomin tudi vsi na dopustu bivajoči ter oni neaktivni vojaki, ki so vsaj osem let služili v vojaški službi. Kolajne nosile bodo na jedni strani podobo vladarjevo, na drugi pa letnici 1848—1898 in bodo pritrjene na svilenem rudečem traku. Vsi oni častniki, ki služijo 50 let, ter vsi podčastniki s petindvajsetletno aktivno službo, dobé od jubilejnega dne nadalje iz zasebne cesarjeve blagajne ravno toliko milostno plačo, kakor znašajo njih sedanji dohodki.

(Odrpto pismo z Gorenskega.) [Konec] Pri tacih krajevnih, političnih in socialnih razmerah se nikakor ni čuditi, da je ta oster, omamljiv nemški duh prešinil tudi nekatere ljudi, katerih za jedenkrat ne imenujem, tako, da si štejejo res v pravo čast in ponos, ako se morejo v elitni germanski družbi gibati in čivkati v blaženem jeziku, katerega glasi omamljajo srce in pojo slavospeve boginji Freji. Tukaj je doma finesa, tukaj oliko, tukaj modrost, tukaj neminljiva slava. Toraj Slovenca komaj pogledj, če te vidi kak Nemeč, drugače bo zamera. Take vrste ljudem je naravno, ako hočejo biti vredni potomci svojih starodavnih praočetov, jedino zaželjena nebeška Walhalla, zato ne potrebujejo krščanstva in nikakega spolnovanja njegovih zahtev, to je za ljudi nižje vrste, druge narodnosti. Vsled tega jim niso ondotni duhovni nič kaj pri srcu. Pa meni se to ne dozdeva prav nič čudno, posebno pri takih odnošajih. Ljubše bi jim bili imenitni, germanski Albruna ali Velleda, katere že časih omenja. Pa kdor hoče biti prav German, poprijeti se mora prvotne germanske silovitosti, poprijeti tudi starogermanskega kulta (bogočastja). In to so kristalni Germani na Savi iz vse svoje duše in moči. Znano Ti je gotovo iz lastne izkušnje, da takrat tudi drugi udje na telesu niso posebno za delo sposobni, če je glava bolna, in da ne morejo posamezni udje, ako je sicer človek zdrav, nič zoper svojo gospodovalko, zoper voljo storiti. In kaj naj rečem drugega kakor

to, da mora biti tisti, ki ne ovira takega ravnanja svojih podložnih, dasiravno bi lahko to storil, če bi mu bilo kaj na tem, jednakega mišljenja, posebno če se vsega tega z veseljem vdeležuje in mu je družčina ljudij poprej omenjenega kalibra najljubša. Res, nekateri ljudje spreminjajo svojo barvo kot kameleon. Zdaj se kažejo take, drugič drugačne, kakor je ravno prav. In to naj bodo značajni možje? Tukaj bi bila v resnici potrebna: eine Reformation an Haupt und Gliedern. Če Ti niso imena ondi bivajočih, bolje gospodujočih velikov znana, Ti jih pa ob drugi priliki povem. Mogoče, da se ne bodeš malo začudil in boš nehote vzkliknil: »Etiam tu, mi Brute!« To malce od savskih razmer, ki so tudi moja pozornost v veliki meri vzbudile, dasiravno sem precej daleč proč. Sedaj Te pa prijazno povabim, da prideš pač gotovo na spomlad jedenkrat k meni, potem se bodeva skupno odpeljala z vlakom na Jesenice. Tam se bova nekoliko zabavala, ker sem slišal, da je v jeseniški županiji — k nji spada tudi znamenita Sava — vedno prosta zabava. Pa ne samo to; ta prosta, res v vsakem oziru prosta, zabava se razvija pod pokroviteljstvom slavnega ondotnega županstva, ki slepo in brezvestno daje privoljenje (licence) za godbo in ples vsakomu, kdor, kadar in kakor dolgo ga hoče. Ni slavnemu ondotnemu županstvu na tem, ali se vzdržuje javen red in mir ali ne, ampak samo na tem, da se pri svoji slabosti kolikor mogoče dolgo vzdrži na županskem stolu. Menim, da na Jesenicah nimajo župana zaradi drugega, kakor da daje gostilničarjem po njihovi vsestranski želji redu in miru toliko škodljive licence in da slav. c. kr. okrajnemu glavarstvu vestno in »diensthöfliche« poroča, da je v njegovi županiji vse v najlepšem neskaljenem redu, kadar se po tem povprašujo. Pa naj bi slavno c. kr. okrajno glavarstvo tu in tam samo preskusilo te čez vse hvalne razmere v jeseniški županiji, naj bi se obvestilo o tem, da se večkrat ob nedeljah in praznikih med sv. opravilom v nedaljni krčmi divje popeva in rujove, da je do cerkve slišati vik in krik, potem mislim, da bi ondotno slavno županstvo s svojimi adlati ne moglo in ne smelo nadalje uživati zupanja od strani slavnega c. kr. okr. glavarstva. Želel bi tedaj jaz iz občnokoristnih ozirov, da bi se šlo: der Sache auf den Grund, ker le tem potom je mogoče dobiti jasen pregled gnjilih in nevzdržnih jeseniških razmer in pripraviti v občino vsaj najskromnejši red in mir. Kaj pomaga, če se stvar še toliko uradno kot vzgledna potrjuje, če je pa v resnici le pravi, vsestranski kaos. Zatorej bodem, predragi moj, uvažujoč blagodejen upliv dobre stvari, vse nenormalne, nezdrave pojave ondotnega kraja po potrebi spravljaj v javnost in vednost najvišjih kompetentnih inštant, da se ne bode dremalo in držalo brezbrizno vsemu nasproti križem rok. Videant consules . . . ! Ker mi prostora nedostaja, Te prosim, predragi moj prijatelj, da se blagohotno odzoveš mojemu zgorajšnjemu povabilu. Potem si razveseliva srce na znameniti Savi s čisto, zveličavno nemško besedo in si privoščiva srečo, radovati se nad huronskim nočnim kričanjem jeseniških in savskih ponočnjakov, ki tulijo in motijo nočni mir huje kot najbolj neolikani divjaki, dasiravno je ondi žandarmerija — zakaj, ne vem, morda rad lepšega — in da dobiva jasen pregled o malomarnem, na zunaj čez vse popustljivem delovanju slavnega jeseniškega županstva, ki sicer životari in se ponaša, a namena, za katerega obstaja, niti v najmanjši meri ne spolnuje. Predragi moj, ako Te stvari zanimajo, pripravljen sem vse zadeve in dogodljaje s podrobnostimi, morda tudi z imeni osoliti. Prosim Te tedaj, da mi ob priliki naznaniš svojo željo, vselej Ti bom drage volje postregel z jasnimi podatki. Pridi pa le, da si ogledava poprej omenjene, v političnem in nravnem oziru toliko važne kraje Jesenice in Savo, važne pa seveda v negativnem smislu. Do tedaj Te pa Bog živi!

Ves Tvoj nekdanji prijatelj.

(V Višnji Gori) je bil dne 19. februarja mestnim županom izvoljen gospod Anton Štepic, trgovec, svetovalecema pa gospoda Janko Skrbinec, nadučitelj, in Štefan Pirnat, hišni posestnik.

(Učiteljske spremembe na spod. Štajerskem.) Nastavljena sta: pomožni učitelj Al. Weixler v sv. Ožbaltu na Dravi, okr. Marenberg; začasna učiteljica E. Kremžar v Trbovljah.

Društva.

(Kranjski vojaški veteranski kor) bode imel v nedeljo, dne 27. februarja ob 9. uri občni zbor v telovadnici II. mestne deške šole na Cozovi cesti. s sledečim vspešnim: 1. Nagovor poveljnika, 2. poročilo o kornem delovanju l. 1897, 3. poročilo o računskem sklepu za leto 1897, 4. posebni nasveti, 5. volitev 1 odbornika in treh računskih preglednikov. Gg. društveniki so prošeni, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo.

Telefonična in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. febr. Državni zbor se otvori še le 15. marca, ker se vlada boji večjih demonstracij v parlamentu, ako bi se sešel drž. zbor dne 13. marca, na kateri dan bodo socialisti obhajali spomin na l. 1848 in priredili več demonstracij. — Glede predsedniškega vprašanja je toliko gotovo, da se vitez Abrahamoviz ne bo več dal voliti v predsedstvo. — Takoj po otvoritvi predloži vlada zbornici predloge o nagodbi z Oggersko.

Dunaj, 25. februarja. Razni češki listi izjavljajo, da se je razmerje mej češkimi in nemškimi zastopniki ter vlado zelo poostriilo. Pogajanja mej strankama v zadevi jezikovnega vprašanja so se namreč definitivno razbila. Čehi in Nemci vstrajajo vsak pri svojih prvotnih zahtevah. Položaj Gautscheve vlade je vsled tega zelo omajan. Nemci namreč izjavljajo, da hočejo nadaljevati obstrukcijo in glasovati proti nagodbi z Oggersko. Nasproti so pa tudi Čehi odrekli vladi svojo pomoč.

Praga, 25. februarja. Vest, da pride adresna razprava na dnevni red pred deželno proračunom, se je obistinila. Jutri se že prične adresna debata. Nemci ostavijo tem povodom zbornico in se tudi proračunske razprave ne udeležijo.

Praga, 25. febr. V krasno ozaljšani „Slov. Besedi“ je navstal danes vsled ne-prenevidne rabe magnez. luči ogenj, ki je uničil pohištvo in dekoracije.

Pulj, 25. febr. V dež. zboru je naznanil glavar zahvalo sv. Očeta za čestitko povodom 60 letnice mašništva. Prisotni so slov. zastopniki. Povodom razprave o interpelacijah slov. poslancev glede rabe slovenščine pri okr. glav. v Kopru je galerija zagnala tolik krik, da jo je dal glavar izprazniti.

Budimpešta, 25. febr. Policija je prekrbela slike raznih socialističnih vodij, katere vloži v hudo delniški album.

Pariz, 25. februarja. Zola je sklenil, vložiti ugovor proti razsodbi porotnega sodišča.

Pariz, 25. februarja. Poslanska zbornica je s 428 proti 54, oziroma s 344 proti 104 glasovom odobrila izjavo ministerskega predsednika Meline glede Zola - Dreyfusove afere na interpelacijo poslanca Hubbarda ter zavrgla predlog poslanca Williama, naj se Dreyfus pomilosti.

Madrid, 25. februarja. Kraljica-vladarica je podpisala dekret, s katerim se razpusti parlament.

Atene, 25. febr. Zbornica se snide 3. marca.

Umrlji so:

21. februarja. Jožef Rabič, kurjač, 40 let, Kolodvorske ulice 15, srčna hiba.

22. februarja. Avgust Čamernek, čevljarja sin, 19 mesecev, Dolenjska cesta 31, jetika.

23. februarja. Janez Vovk, delavec, 52 let, Žabjak 13, kap. — Leopolda Perikle, tovarniška delavka, 19 let, Emonska cesta 17, jetika.

23. februarja. Marija Zdravje, delavka, 20 let, Mestni trg 12, jetika.

V bolnišnici:

20. februarja. Ignacij Šuštar, zidar, 60 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 3062 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah v mm.
24	9. zvečer	734.9	4.7	brezv.	oblačno	
25	7. zjutraj	736.4	2.1	sl. jzah.	dež	5.6
	2. popol.	738.6	3.6	sl. jug	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 5.6°, za 4.9° nad normalom.

Stanarinske knjižice za stranke z uradno potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadov vkup 1 gld. v Katol. Tiskarni v Ljubljani.

St. 85.

Razpis službe.

Pri mestnem magistratu ljubljanskem je izpraznjena

služba mestnega inženirja,

s katero so združeni prejemki III. činovnega razreda, ki se bodo primerno povišali takoj, ko bode država svojim uradnikom plače uredila.

Zahtevajo se predpisani tehniški izpiti in pa popolno znanje slovenskega, oziroma katerega drugega slovanskega jezika.

Prosilci za to službo naj svoje s potrebnimi dokazili opremljene prošnje predpisanim potom vlagajo pri predsedništvu mestnega magistrata najpozneje

do dne 15. marca t. l.

Na prošnje, ki bi se vložile po tem obroku, se ne bode oziralo.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dne 17. februarja 1898.

Usojava si uljudno naznaniti, da sva prevzela

generalno zastopstvo meščanske pivovarne v Plznu

(ustanovljene leta 1842) za Kranjsko, Spodnje Štajersko, za izvoz v Dalmacijo, Grško in orijent, ter da bodeva odprla najino zalogo dne 1. sušca t. l.

Pravočasno bodeva naznanila, v katerih prostorih bodo točili to pivo ter je prodajali v steklenicah.

Ljubljana, dne 24. svečana 1898.

Velespoštovanjem

GORUP & SCHITNIK.

147 2-1

Dunajska borza.

Dne 25. februarja.

Skupni državni dolg v notah	102 gld. 50 kr.
Skupni državni dolg v srebru	102 " 40 "
Avstrijska zlata renta 4%	122 " 95 "
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	102 " 75 "
Ogerska zlata renta 4%	122 " 45 "
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99 " 50 "
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	930 " — "
Kreditne delnice, 160 gld.	364 " — "
London vista	120 " 15 "
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 " 72 1/2 "
20 mark	11 " 75 "
20 frankov (napoleon)	9 " 53 "
Italijanski bankovci	45 " 20 "
C. kr. cekini	5 " 67 "

Dne 24. februarja.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	162 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160 " 50 "
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	190 " 50 "
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	100 " — "
Tisne srečke 4%, 100 gld.	140 " 25 "
Dunavske vravnave srečke 5%	131 " — "
Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	109 " — "
Posojilo goriškega mesta	112 " 50 "
4% kranjsko deželno posojilo	98 " 30 "
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 " — "
Priporitetne obveznice državne železnice	227 " 75 "
" " južne železnice 3%	185 " 20 "
" " južne železnice 5%	127 " 20 "
" " dolenskih železnic 4%	59 " 50 "

Kreditne srečke, 100 gld.	200 gld. — kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	169 " — "
Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld.	20 " — "
Rudolfove srečke, 10 gld.	27 " 50 "
Salmove srečke, 40 gld.	80 " — "
St. Genois srečke, 40 gld.	80 " 25 "
Waldsteinove srečke, 20 gld.	59 " — "
Ljubljanske srečke	22 " 75 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	161 " — "
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3455 " — "
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	428 " — "
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	79 " 75 "
Splošna avstrijska stavbinska družba	113 " — "
Montanska družba avstr. plan.	150 " 30 "
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	176 " 25 "
Papirnih rubljev 100	127 " 25 "

S 1. januarjem 1898 se je pričelo novo letoletno naročevanje!

„MERCUR“ Avtentično označilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih srečk, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obligacij. Brezplačni privrček „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega znamenek vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se najprimerneje s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštnih uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I. Wollzelle 10.

2 gld. 60 letoletna naročnina.